

DECEMBER 12

ek

hajsziám

egbe, ez nem egy... a fodrászhoz és... n egy

hajfestést

al Paris.

riában és parfüm-

arost védő kinal... Nankingban... a Reuter egyik

Ujabb jelentés... csak, hogy nem... zaiak óriási erősz... gát a várost és... négy japán harci... nai ellenállással... ánok ellentétes hár

y Tajuanfu-ban... ban ideiglenes aut... létesítenek.

odreanu... -beszéde... áron

mbaton este 9 óra... gytómében beszéde... nu, Corneliu Zele... zsufozásig töltöt... angszórával követe... meg hallgatta végé... tótt ahová egy sz... end fenntartására.

Banea, a kolozsvári... pt, majd Ion Zele... beszédét, aki hang... nkérés órája... élni fognak tettüké

Kolozsváron. Rache... alom kiváló vezető... szód delegátusa Ro... Klompus vasárna... ahol szerdán... lista asszony Paless... és éppen ezért az... ólja iránt nagy

Társ postais... ártta in num... va. 22413.929.

Szerkesztőség... és kiadóh... sal: Cl...

1 LEUPOSTA

UJ KELET

Ara 5 lej

megőrzését és visszakiadást... vállaljuk. Főszerkesztő: dr. Márton Ernő. Felelős szerkesztő: János Ferenc. Bucuresti szerkesztő: Károlyi Ernő, Strada Cobălcescu 21.

Kedd, 1937. december 14.
5698. EV. XX. ÉVF.
Tebet 10. 284. SZAM.

A két százalék

Eléri-e a zsidó lista a két százalékot, azt a minimumot, ami a parlamenti képviselet megszerezéséhez szükséges?
Sok zsidót és nemzsidót foglalkoztat ma ez a kérdés.
A felelet csak egy lehet: el kell érnie, mert ez a parlamenti képviselet biztosítása az egyetlen fegyvere az országnak zsidó kisebbségének ünvedelmi harcában.
De a zsidó választóknak tudniuk kell, hogy minden zsidó szavazat pezdöntő lehet a zsidó lista és a zsidó parlamenti képviselet sorsára.
Tudnia kell minden zsidónak, hogy szavazatának nem helyi, hanem országos jelentősége van. Nem helyi jelöltekre, nem helyi listákra, hanem a két százalék országos jelentőségű elérésére adjuk szavazatunkat. És függetlenül attól, hogy kik a jelöltek az egyes megyékben, a leadott szavazatok súlya abba a nagy mértékbe esik, amelyben eldől az ország zsidó lakossága parlamenti képviseletének sorsa.
A zsidó lista nem személyeknek a jelöléséről, hanem a zsidó népképviselet országos jellegű kifejezéséről. Csak néhány megyében lesz zsidó képviselő, de ahhoz, hogy ezt elérjék, minden megyében s minden tartományban legalább annyi zsidó szavazatnak kell lennie, ami biztosítja számunkra a minimális két százalékot.
Minden zsidó szavazat — akár Csíkszeredán, akár Temesváron, vagy Brailában adják azt le — a választási összefüggés mérlegében centralizálódik és a zsidó lista sorsát dönti el az, hogy hány zsidó szavazat lesz az egész országban.

A zsidó választók kötelessége

Írta: Zircson, Kisenev főbbija
Az Agudasz Jiszrael Világszervezet nagytanácsának elnöke.
A Zsidó Párt önálló listával indul a választási küzdelemben. Minden zsidónak erkölcsi kötelessége teljes erejével előmozdítani a zsidó lista győzelmét.
Ha a legutóbbi választásokon nem szavazott minden zsidó a zsidó listára, úgy ma kötelessége jóvátenni ezt a bűnt. Azóta lényegesen megváltozott a politikai helyzet és nyilvánvaló az egész világ előtt, hogy nincs más út a mi számunkra, mint az, amit a Zsidó Párt jelölt meg.
A zsidók magtatása sem lehet más, mint a Zsidó Párt.
Csak az a képviselő beszélhet a parlament tribünjéről az ország zsidósága nevében és védheti meg annak érdekeit, akit zsidó listán választottak meg a zsidó választók. Ez a jog nem illet meg olyan zsidó képviselőt, aki mások segítségével „csuszott be” a parlamentbe (ami ma nem is lehetséges).
Vallási, nemzeti, társadalmi és gazdasági szempontból egyaránt ma azt követeli a zsidóság helyzete, hogy minden vonatkozásban hangsúlyozza ki nemzeti kisebbségi mivoltát. Nyilván és bátran kell vallanunk, hogy nemzeti kisebbség vagyunk, mint a többi nemzeti kisebbségek.
Ezzel szolgáljuk legjobban népünk kollektív érdekeit.
Különösen áll ez akkor, amikor parlamenti választásokon van szó.
Az a tény, hogy a zsidók e fontos történelmi pillanatban fegyverkezett nemzeti kisebbségi egységben fognak fellépni a politikai élet porondján, — megbecsülést és tiszteletet fognak szerezni nekünk az egész világ színe előtt.
Szálljon magába minden zsidó és teljesítse a zsidó kötelesség parancsát, amiké az urnák elé járul.

Flandin Berlinben

Berlin, december 13. (Rador). Flandin volt francia miniszterelnök ma délelőtt a német fővárosba érkezett. Valószínűleg tartják, hogy a francia jobboldal vezére alkalmas fogatalálni arra, hogy a német náci-vezérekkel tárgyalásokat folytasson.

„Csak a gonoszok és örültek gondolhatnak diktatúrára“

Tatarescu rádióbeszédében válaszolt Maniunak

A miniszterelnök élesen támadta beszédében a nemzeti parasztpárt elnökét. Elutasították a vasgárdista jelölések ellen beadott óváásokat

Könnyfakasztó gázhombák a nemzeti parasztpárt bucuresti gyűlésén

Bucuresti, december 13. Tegnap este a rádióban Tatarescu miniszterelnök tartott beszédet, amelynek elején négy éves kormányzásának eredményeit foglalta össze, majd a jövő programját vázolta, amely a hadsereg, az egyház és a közjólét emelésére irányul.
1938 a beruházások éve lesz. Üzemeket létesítünk és emelni akarjuk a román munkásság életszínvonalát. Beszédének második részében Tatarescu azokra a vádakra felelt, amelyeket Maniu a kormány ellen a múltkorai brassói nemzeti parasztpárti népgyűlés alkalmával felhozott. Az első vád ellenünk — mondotta Tatarescu — hogy az új kabinet nem alkotmányos. Kijelenti, hogy ennek az ellenkezője áll. A román nemzetet senki sem sérthette meg, mint Maniu állítja, amiként Maniu nem is beszélhet a nemzet nevében, amikor a nemzeti parasztpárt az utolsó választásokon csupán a szavazatok 28 százalékát kapta meg. Maniu csak saját pártja nevében beszélhet.
„Kényszeríteni fogjuk Maniut”
A miniszterelnök ezután a kormányának erdélyi munkásságára tért át, hangsúlyozta, hogy Maniu semmit sem tett Erdélyért. Egyetlen műve volt, hogy nyugdíjat adott azoknak a magyaroknak, akik annakidején nem akartak hűségsküt tenni. Maniu továbbá demokrácia ellenségéi

és diktatúrára való törekvéssel vádolja a kormányt.

Csak gonoszok és örültek gondolhatnak diktatúrára — jelentette ki Tatarescu. — Ami az ország külpolitikáját illeti, az nem lehet uccai jelszavak politikája. Maniu azal is vádolta a kormányt, hogy reakciós és ellene az összes románok nemzeti tudatát hívta küzdelembe. Ilyen vádaskodás eddig még nem fordult elő, a mi politikai életünkben — mondotta Tatarescu. —

Maniu azt támadja, amit minden román meg kell védenie. Megsérti azt, amit minden román tisztel és bálványoz. A nemzeti méltóság parancsaival szemben Maniu — gonosztevő. E nagy gonosztevővel szemben az országnak állást kell foglalnia. A reményességnek is van határa. A sértetlenségnek is vége szakad egyszer. Nem lehet ünni, hogy egy ember a szolgálatok címén, amelyeket valaha országának tehetett, meggyalázza a nemzet legszentebb érzelmeit. És ha Maniu nem akar megérteni, és nem hagy fel beteges alciójával, akkor kényszeríteni fogjuk erre.

Végül Tatarescu miniszterelnök a kormány nevében kijelentette, hogy hiszi, miszerint az összes jóhiszemű állampolgárok bizni mernek a kormány jó szándékában, amelyek az ország nyugalmának és fejlődésének megerősítésére irányulnak.

Az uccán gyülekezett a nemzeti parasztpárt

Bucuresti, december 13. Vasárnap reggel a fővárosban akarták megtartani a nemzeti parasztpártnak gyűlését a Marna tereben. Tíz órakor, amikor Maniunak, Lupunak és Filipescunak kellett volna felszólalnia, incidensek történtek. Agéntprovokátorok könnyfakasztó gázhombákat dobáltak szét. A hallgatóság elhagyta a teremet és a nemzeti parasztpárt klubjához vonult. A két nagy menetben felvonult gyűlésezők a klub erkélye előtt helyezkedtek el. Elsőnek Maniu Gyula jelent meg az erkélyen és tiltakozott azok ellen, akik megakadályozták a gyűlésnek a Marna tereben való megtartását.

kés és hazafias polgári gyűlekezeteiket munkájukban megakadályozzák. A nemzeti parasztpárt tudni fogja kötelességét a román nép becsületének és nemzeti méltóságának megvédésére.

A rendőrség egyébként vizsgálatot indított a rendezés ügyében.

Tilosak Bucurestiben az uccai tüntetések

A nemzeti parasztpárt gyűlését megelőzően a Bucurestiben székelő második hadtest parancsnoksága tegnap közleményt adott ki, bejelentve, hogy politikai gyűlések csak zárt helyiségben tarthatók, az uccai tüntetéseket a második hadtest parancsnokságának körzetében nem engedélyez. Minden a rendeltől való eltérést a katonai törvényszék fogja megbüntetni.

Maniu vasárnap este két napra Erdélybe utazott és a Hunyad-, valamint a Szeben-megyei gyűléseken vesz részt. A pártelnök csütörtökön újra a fővárosban lesz. Tegnap délután Titulescuval és Filipescuval tárgyalt. Mihalache visszatért Brailai és Râmnicul sátrai popaganja utjáról. Holnap Muscelbe utazik.

(Folytatása a nyolcadik oldalon.)

VILAG TUKRE

A skizofreniás költő

E pillanatban, kedves költő, József Attila tragikus halálával kapcsolatban eszembe jutnak ifjúkorom tudományos és művészi élményei. Különös árnnyak vonulnak el előttem: a skizofren és paranoiás tudósok, alkotóművészek óriási ijedt serege s azoknak művel, muzsikái, festményei. Fölötlenek Schumann holdfényes melódiái, Hölderlin barbár szabad versei, Van Gogh borostás, fül nélküli önarcképe, felejthetetlen tájképei, ahol a fűszálak oly markánsan sorakoznak fel a mezőn, mint a szegek... Sodródik, kavargó s sok-sok emberalak, mű és síhedermék. Szellemóriások voltak ők, akik előbb hasznot hoztak az emberiségnek s akiket később, mint ön- és közveszélyeseket internálni kellett intézetek zárt falai közé. Nem keriltek mind a pszichiatrai szolgák hivalyerős kezeibe! Voltak sokan, „nagy emberek”, az „emberiség jöveői”, géniusok és szellemóriások, akiket nem hatalmasoktól el ennyire a kór, vagy akiknek halálukig sikerült megjárszaniok az egészséges, normális embert. Pszichiatrai nyelven szóva disszimuláltak, de hátrahagyott jegyzeteik, leveleik döntő bizonyítékot szolgáltatnak arra nézve, hogy skizofreniások, vagy paranoiások, egyszóval elmebajosok voltak. Hogy csak kapásból említsük még néhány ismert nevet, a főntemlítettiken kívül paranoiások és skizofreniások voltak: Jean Jack Rousseau, Strindberg, Kolumbus, Torquato Tasso, Comte, a magyar Csontvári és mások.

Közel ötven éve ma már annak, hogy Cesare Lombroso, az azóta világszerte ismert olasz-zsidó pszichiáter „Lángész és örület” címen megírta erről szóló első könyvét. Lombroso e művében és egymásután következő könyveiben fölmutatta a „nagy emberek” életrajzát s az adatok alapján arra a következtetésre jutott, hogy a zseni minden esetben közel áll az örülethez és a zsenialitás tulajdonképpen degenerációs termék. Lombroso elmélete mindenütt nagy feltűnést és riadalmat keltett, könyveit szétkapkodták, lefontották a világ minden kultúrnyelvére. Szalonnákban, kávéházakban kitört a Lombroso láz, szerető szülők lelkesedéssel figyelték gyerekeikben a kezdődő hóbotot, a „zsenialitás” első jelét. Az ifjú óriások korszaka volt ez a kór; Lombroso elmélete oly népszerű volt, mint később a freudizmus. A zsenikről és örülről szóló elmélet a korabeli pszichiáterek között is erős hullámmást indított meg. Akadtak tanítványok, utánaok, továbbfolytatók, de — ha felidézzük a régi, édeskés életrajzokat, melyek a „nagy embereket” mindig mézes-mázos szinben tüntették fel, érthető is — akadtak főleg konzervatív ellenségek is. Lombroso elmélete nem volt teljesen új. Ó tulajdonképpen azt a régi, Arisztotelestől származó megfigyelést fejtette ki és bizonyította be részletesen, melyet az ókorban így fejeztek ki: nullum magnum ingenium nisi insania quadam mixtum. (Nincsen nagy tehetség elmezavar nélkül). A páviai pszichiáter érdeme az volt, hogy a nagy embereket leszállította az életrajzírók által ácsolt, természetellenes, romantikus polcokról, ígykezett megérteni változatos emberi gyengeségeket, eltévelyedéseiket, természetellenes hajlamokat s ezáltal lehetővé tette a később következő nagy emberek kortársainak, hogy felmentést adjanak a zseniknek különböző bűneikért. Az elméletben persze sok a romantikus túlzás, a hamis általánosítás. A szemfüles pszichiáter elindul vadászatra a zsenik erdejében, igyekszik célbavenni, eltalálni, belegyömöszölni őket a maga elméletének kaptafájába. Mert — bár igaz az, hogy Dosztojevski epileptikus, Edgar Allan Poe és E. T. A. Hoffman psychopata, Oskár Wilde és Verlaine, Walt Whitman és mások homoszexuálisak voltak s hogy nagy emberek között bőven akad melankóliás, mániás, hisztériás s mindenféle neurozsis és psychózis is, ezzel szemben ténny mégis az, hogy Marx Károly, Göthe, Humboldt, Wirschow, Darwin, Schiller, Einstein, Röntgen, Edison, Marconi és sok százan mások, zsenik, világalkotók szellemileg makkegészségesek voltak és maradtak életük végéig. Ne felejtjük el azt, hogy a zsenik élete közérdekű előtérben áll. Ha az átlagembereket megpiszkáljuk a tudatalatti szennyes subája kö-

...akkor annyi kóros lelki vonás, mint a nagybereknekél.

„Mestermű”, „böles alkotóerő van benne”, „szimétriát”, „szépséget”, így beszélnék a pirospozsgás optimisták a természetéről. Ebből persze egy szó sem igaz. A természet gyakran esztelen, kegyetlen s szeret merényleteket, véres tréfákat elkövetni az emberi nemmel szemben. A schizofrénia összes fajtáinál feltűnik, hogy igen gyakran értelmes, intelligens fiatal emberek közül szedi áldozatait. Az összes pszichológiai tankönyvek, a schizofréniairól szóló valamennyi nagy monográfia megemlékszik erről a feltűnő jelenségről. Az elmekór házak e szerencsétlen élőhalottainak körélményeiben gyakran találjuk azt, hogy „kittinó tanuló” volt, „szinjeles”, „jó matematikus”, stb. Az a volt gimnáziumi osztálytársam, az a néhány gyerekkori és diákkori személyes ismerősöm, akiket ismertem egészséges korukban is s akik később schizofrénia miatt pszichiatriák lakói lettek, kivétel nélkül mind rendkívül intelligens emberek voltak. K. E. hetedikes gimnázista egy forró, háborus nyáron került hozzánk falura, házitartó volt, alacsonyövécsü, vékonyosontu, intelligensarcu síhedergyerekek. Lánytestvérem abban az időben különbözeti vizsgára készült latinból. Erre kellett a tanító. En harmadikos gimnázista voltam s nagy kirándulásokat csináltam a diákkal. Tőle tanultam meg Darwin, Freud, Humboldt, Ady Endre, Nietzsche, Marx neveit és elméleteit. Ez a sovány fiú volt életemben az első „zseni”, akivel találkoztam. Innen datálódik intellektuális fejlődésem is. Háboru után a diák Pestre került, medikus lett. A kommunizmus alatt lelki zavarok mutatkoztak nála. „Nem tudom mi lesz. Individualista vagyok és nem bírom ki a kollektív társadalmi rendet”, mondotta évtársainak. Pár hét múlva a pszichiátriára került. Az orvosok a schizofrénia legrosszabb fajtáját a hebepréniát (ifjúkori elhüllülést) állapították meg nála. Néhány hónap múlva, — miután heteken keresztül nem akart élelenni mágnához — és csak mesterségesen táplálták — tuberkulózist kapott és hirtelen meghalt.

„A természet mesterműve” gyakran csak közönséges fércmunka, semmi egyéb. A gyerekorvosok tudják, hogy gyakran a legszebb, legizmosabb, legélénkebb lurkók pusztulnak el gümös agyhártyagyulladásban. Ugyanezt látjuk a szellem területén is. A közepes és a buta gyakran nyugodtan élhet a világ jó mezőin, de például József Attilának meg kellett halnia, mert idegrendszerét ismeretlen eredetű betegség szítja falta fel. Tudommal a magyar irodalom nagyjai közül az egyetlen, aki ebben a betegségben szenvedett. Az irodalomtörténet ugyan másokról is megemlíti gyakran, hogy „elméje elborult”, az őrlitek háza fogadta be, de ezek egyikike sem szenvedett schizofréniaiban. Berzsenynek valószínűleg melankóliája volt, Vörösmarty csodálatos versében, a Vén cigányban ugyan már az őrlitek láza lobog, de ez vérbajos eredetű, éppenny, mint Ady Endre későbbi zavarai. Hölderlin szabad versei, Schumann melódiái, a magyar Csontváry képei... Tul fajon, tul a korszakok különbözőségein és muló stílusárvatain, tul faji, vallási és nemzetiségi különbözőségeken e schizofrén zsenik holdfényes műveiben lehetetlen fel nem ismerni a belső szellemi rokonságot József Attila munkáival.

A schizofrénia van egy új kezelési módja, melyet éppen pszichiatra tanárom Pözl, volt prágai, ma bécsi egyetemi tanár klinikáján próbált ki Sakel nagyon sok betegre és meglehetősen jó eredményekkel. A kezelés lényege abból áll, hogy a betegnek nagy mennyiségű inzulinot adnak be. A beteg görcsöské esik s órákra elveszti eszméletét. Ezt az inzulinadagolást többször megismétlik. Ha a kezelés eredményes, akkor a beteg a kezelése után normálissá válik, megszűnik a schizofrénia változatos tünetei, a tudathasadás, az üldözés érzései, a kedély furcsa szétbomlása, stb. Ugyanezt megpróbáltam most Cardiazollal, amely nagy mennyiségben szintén görcsöket és eszméletlenséget idéz elő. E kezelési módokat ismerték József Attila aggodó barátai is, de — úgy látszik — féltették a költő életét e még kísérleti stádiumokban levő s nem egészen veszélytelen kezelési módoktól, annál is inkább, mert József már hat éve szenvedett ebben a betegségben és közben — javuló periódusaiban — gyönyörű verseket írt. De József Attila torokára, idegrendszerére, köteleivel kérelmetlenül ráteperedett a kór és nem volt már ugy-látszik kiút csak kettő: a gyorsvontat kerekelt, vagy a pszichiatriai intézet, unalmas délutánjaival és markos ápolóival.

Attila barátom! Most haltál meg, a tested még ki se hűlt és máris klasszikussá lettél! Különb Berzsenyinél, különb Tompánál, különb Vajda Jánosnál és szinte egy nivóban Ady Endrével... D. Szilágyi András.

Nagy vihar az angol alsóházban Palesztina körül

Wedgwood ezredes egyik kérdésére sértő hangon válaszolt a gyarmatügyi miniszter, mire a tiltakozás vihára zúgott fel az ellenzéki padosorokból

London, december 13. Az angol alsóház legutóbbi ülésén heves vitára adott alkalmat a palesztinai probléma, melynek során Ormsby Gore gyarmatügyi miniszter és Wedgwood képviselő között szokatlannul éles szóváltásra került sor.

David Adams munkáspárti képviselő: Mődjában áll a miniszternek részletes nyilatkozatot adni a palesztinai helyzetről és arról, hogy hathatósan járnak-e el a hatóságok a terrorselekmények ellen?

Ormsby Gore gyarmatügyi miniszter: Legutóbbi nyilatkozatom óta újabb kilengések történtek, amelyek emberáldozatot követeltek. Több ilyen esetben a katonai törvényszék ítélkezett és halálos ítéletek is történtek. Meg vagyok győződve róla, hogy minden szükséges lépés megtörténik a terror leküzdésére.

Tom Williams: Megmondhatja a miniszter, hogy mikor indul el Palesztinába az új angol vizsgáló bizottság?

Ormsby Gore: Most nem.

A bevándorlás és a gazdasági befogadóképesség

Wedgwood ezredes: Mi a véleménye a miniszternek gyarmati tapasztalatai alapján a királyi bizottság jelentésének azon kitételéről, mely szerint a bevándorlás arra szolgál, hogy fokozza az ország gazdasági befogadó képességét.

Ormsby Gore: A szóbanforgó szakaszból kitűnik, hogy az egészen különleges a palesztinai zsidó bevándorlással kapcsolatos feltételekre vonatkozik. Egyébként általános értelemben nem osztom ezt a felfogást.

Wedgwood: Nem osztja a miniszter a királyi bizottság jelentésének azon telfogását, hogy minél nagyobb a bevándorlás valamely országba, annál nagyobb a prosperitási ott?

Ormsby Gore: Nem vagyok ezen a véleményen. Ez a kérdés teljes mértékben a munka- és tőkeviszonyoktól függ. A gyarmatokon szerzett tapasztalatok igazolják ezt.

Az illojális palesztinai tisztviselők

Wedgwood: Hajlandó a miniszter megnevezni a palesztinai közigazgatás azon 137 tisztviselőjét, akik 1936 június 30-án emlékiratot intéztek a palesztinai kormányhoz, amelyben elítélik annak politikáját és tekintettel azokra a kijelentésekre, amelyeket a miniszter a népszövetségi mandátumbizottság elnöke előtt tett,

hajlandó-e közölni, milyen intézkedéseket szándékszik tenni ezen tisztviselők ügyében?

Ormsby Gore: Semmi hasznát nem látom annak, hogy az interpelláló képviselő által tett javaslat értelmében lépéseket tegyek és nem is vagyok hajlandó ezt megtenni. Ami a kérdés második részét illeti, hivatkozom november 18-iki nyilatkozatomra, amelyhez nincs mit hozzátennem.

Kitör a vihar

Wedgwood: Azt jelenti ez, hogy az említett tisztviselők illojális eljárása kapcsán semmilyen intézkedés nem történik és nem is fog történni? Kapott-e utasítást az új főkörmányzó arra, hogy kiküszöbölje a polgári közigazgatásból az illojális elemeket?

A kolozsvári zsidóság lelkes megnyilatkozása a zsidó lista mellett

Tiltakozás a zavarteltők és egységbontók ellen

Cluj, december 13. (Az Uj Kelet tud.) Vasárnap délelőtt 11 órára roskadásig telt a kolozsvári Uránia mozgószínház terme és előcsarnoka, ahol mintegy ezer hallgató előtt tartotta a Zsidó Párt kolozsvári tagozata választási gyűlést.

A mindvégig feszült érdeklődéstől kísért gyűlést Gottlieb József, a Zsidó Nemzeti Szövetség helyicsportjának elnöke nyitotta meg. Megnyitó beszédében a zsidó egységre és szolidaritásra hívta fel a jelenlevőket, majd kijelentette, hogy méltóságon alulinak tartja a zsidó egység ellen erőltetett és eredménytelenül kísérletező, felelőtlen elemek megnyilatkozásával foglalkozni. Kéri a jelenlevőket, hallgassák szeretettel a Zsidó Párt szónokait.

Kertész Jenő dr. tozzati elnök utalt a politikai helyzet megnyilatkozásaira, amelyek a zsidóság számára egyetlen utat hagyta nyitva, az önálló zsidó lista utját. Beszédét azzal fejezte be, hogy aligha akadhat zsidó, aki ne a Zsidó Párt listájára szavazna.

Rosenzweig Emanuel a következő szónok. Mélyenjáró, szellemes citátumokkal teli beszédet mondott. Óriási tetszéssel fogadott beszédeben annak a meggyőződésének adott kifejezést, hogy december 20. a választások napja a zsidóság Jom Kippurja, amikor is alkalmat van jövőbeni boldogulását felől dönteni, hogy elmondhassuk: „choszmenus lochajim”.

Ormsby Gore: Nem illik hozzam, hogy ilyen helytelen formában felvetett kérdésre válaszoljak.

A gyarmatügyi miniszternek erre a jelentésére a tiltakozás vihára zúgott fel a munkáspárti ellenzék padosoraiból. A miniszter szavai: „Tiltakozott...” elvessz a zajban, amely egyre újult erővel tör fel az ellenzéki padosorokból.

Wedgwood a spikerhez fordul: Tudni szeretném, hogy illik-e egy miniszterhez, hogy megsértsen egy képviselőt, aki kérést intéz hozzá.

A spiker: Azt hiszem, helytelenül jártam el, amikor megengedtem a pótkérdés felvetését Wedgwood képviselő részéről.

Tom Williams: Tudomása van a miniszternek arról, hogy a polgári hatóságok tisztviselői részéről illojális ténykedések történtek?

Ormsby Gore: Nem. Személyileg meg vagyok győződve arról, hogy a rendkívül nehéz viszonyok között dolgozó palesztinai tisztviselői kar lojálisan hajtja végre a kormány politikáját.

teni, hogy elmondhassuk: „choszmenus lochajim”.

Grünwald Imre kifejti azokat az okokat, amelyek úgy őt, mint barátait az egységben zsidó lista sikere érdekében való közreműködésre készítették. Grünwald hiszi, hogy az egység zsidó lista győzele a parlamenti és román népi demokráciát erősíti.

Fendlich Ernő dr a zsidó képviselők jogai és kötelezségeiről beszél.

Klein Miksa dr a következő felszólaló. Beszédének elején előrebocsátja, hogy mint a Zsidó Párt fegyelmzett tagja a zsidó listára fog szavazni és ugyanerre fogja ismerősait is kéri. Kifejlesz, hogy a zsidóság egységét, önálló listával vesz részt a választásokon, mert ez szerinte gyengíti a demokratikus pártok erejét. Ezután bírálja a párt egyes vezetőit, mire hatalmas lármra tör ki a teremben.

Kasztner Rezső dr a következő felszólaló. Felemlíti a tíz évvel ezelőtti választási harcokat, amikor a Zsidó Párt a demokratikus nemzeti parasztpárt mellett vett részt a választási küzdelemben. Máramarosban bántalmazták a Zsidó Párt emberait. A liberális listán pedig Klein Miksa dr foglalt helyet. Elesen kikélt a zavarteltők ellen, akik meg akarják bontani a zsidóság egységét, majd rámutat arra, hogy a zsidóságnak egyetlen kiútja a mai politikai zűrzavarban: megszerzeni a parlamenti képviselőlet a zsidóság emberi jogainak védelmére, hogy ne hagyja hájóját az antiszemita áramlatok hullámában. Kormányos és véderő nélkül imbolyogni.

A hatalmas tapsviharral fogadott beszéd után Kertész Jenő dr szólal fel ismét és a maga részéről kéri, hogy őt ne azonosítsák az azon megnyilatkozásokkal, amelyek a zsidó egység ellen valók.

Utolsóként Gottlieb József szólal fel, aki kéri a jelenlevőket, fejtssenek ki propagandát annak érdekében, hogy minden zsidó váltson ki szavazóigazolványát és szavazzon a zsidó öntudat, a zsidó becsület, a zsidó szolidaritás: a zsidó lista mellett.

A gyűlés lelkes hangulatban ért véget.

Legújabb könyvszenzációk: Arnold Eweigt: Vihar Palesztina felett, f. 132, kve 158 lej. Franz Werfel: „Halljátok az igét”, köve, 537 lap, óriásregény 238 lej. Raffy Lélekítő (Mesmer dr regénye), 313 lap, füzve 165 lej. köve 198 lej. Ivan Cankar: Jernej szöveg-egény, köve 145 lej. Hemingway: Különböző társaság, 276 lap, füzve 125 lej, köve 158 lej. Beczassy: Mindenért fizetni kell, 276 lap, köve 66 lej. Groves-Ross: Boldog vagy-asszony? Füzve 145 lej, köve 185 lej. Komlós Aladár: Irok és Elvek, 245 lap, 119 lej. stb. stb. Lepagenál Cluj. Postán utánvétellel beküldve franco. Kérje az új és a karácsonyi könyvek ingyen jegyzékét Lepagától Cluj.

Ki vállalja a négy év elő Titu „Én

Grigore Duc öccse, kegy magatartása

Bucuresti, december 13. (tud.) A politikai életben Titulescu volt külügyminiszter. „En és a vasgárda” című cikkében szemlélte, hogy ő lett volna a vasgárda felosztásának tragikus sorsú magánválasztottja. Titulescu volt miniszter, hogy a Titulescu magáról a felelősséget. A Titulescu cikk által a mai román politika sulyu problémájáról kéri a leplet. — „A vasgárda társaságait — írja cikkében — minősítést megérdemelt és nem akarom megváltoztatását. Nem akarom kezdeni. Azt akarom, hogy a román ifjuság vegre a vasgárdát.

Miért ha Melyek azok az okok

Milyen cí

A vasgárdát illetően a jelenlegi kormány a vasgárdát a liberális párt magas személyisége tölti ki a kérésével, hogy Vaida-kormány megbulozoltam: A világon se lehetne még kisujujja a vasgárdát. De, a vasgárdát következze be, rajtam és amennyiben véleményem az, az önök pártját fogom a leg magas poziciót. Így válaszolt: „En Vaida folytatja a kormányt a vasgárda. Ez a közrend összeomlik. A vasgárdára van szabadítsa a jobboldali erősebb nálunk, mint a vasgárda.”

Ez nem akadályozott nyugodtan maradjanak gyek ennek a magas szempontjai szerint. A vasgárdát miniszterelnök

A továbbiakban a vasgárdára hivatkozik, hogy a vasgárda felosztásának magánválasztottja. Titulescu által azonnal meggyőződhet, hogy a vasgárda felosztása a vasgárda felosztása.

Hogyan a felosztása

Mihelyt a liberális párt került, természetesen a programját. December 13-án Duc volt miniszter, hogy legfelsőbb a vasgárda felosztása.

Csak az szavazhat, aki kiválja választói igazolványát! Váltsa ki tehát minden zsidó választói igazolványát! és szavazzon jelre!

STERN-féle orf. kóser vendéglő Nagyváradon Str. N. Iorga (volt Zolota ucca) 19. Országszerte elismert kitűnő konyha, szolgálat, figyelmes kiszolgálás. Lakodalmasra és bankettekire külön nagy terem.

Ki vállalja a felelősséget a vasgárda négy év előtti feloszlatásáért?

Titulescu: „Én és a vasgárda“

A volt külügyminiszter elhárítja magától a vasgárda feloszlatásának vádját és ismereti magatartását Oroszországgal szemben. A Duca-kormány tagjai válaszolnak Titulescunak?

Grigore Duca, a meggyilkolt miniszterelnök öccse, kegyeletértésnek minősíti Titulescu magatartását

Bucuresti, december 13. (Az Uj Kelet tud.) A politikai életnek nagy szenzációja Titulescu volt külügyminiszter cikke, amit „En és a vasgárda“ címen az Unversul vasárnap reggeli száma közöl. Titulescu ebben a cikkében szembeszáll azzal a váddal, hogy ő lett volna az értelmi szerzője a vasgárda feloszlatásának. Grigore Duca a tragikus sorsú miniszterelnök öccse azonnal válaszolt Titulescunak és felszólította Duca volt miniszter társait, tanúsítsák, hogy a Titulescu el akarja háritani magáról a felelősséget, amely őt terheli. A Titulescu cikk által megindított vita a mai román politika egyik történelmi sulyu problémájáról készül tehát lerántani a leplet.

„A vasgárda támadási célpontnak minősít — írja cikkében Titulescu. — Ezt a minősítést megtiszteltetésnek veszem és nem akarom megkérdőjelezni annak megváltoztatását. Nem akarok újra polemizálni kezdeni. Azt akarom azonban, hogy a román ifjúság végre tudja meg az igazságot.

Miért haragszik a vasgárda? Melyek azok az okok, amiért a vasgár-

Milyen címen kérte Tatarescu a Vaida-kormány menesztését

A vasgárdát illetően a tanárom maga a jelenlegi kormány elnöke, Tatarescu Gheorghe volt. Vaida kormányzásának idején a liberális pártnak egy jelenleg magas személyisége többször is felkérészt azzal a kéréssel, hogy tegyek valamit a Vaida-kormány megbuktatására. Így válaszoltam: A világom semmiért nem fogom felemelni még kisujjamat sem Vaida bukása érdekében. De, ha kormányválság következne be, rajtam kívül álló okokból és amennyiben véleményemet kérdik, az önként pártját fogom ajánlani. Ez a jelenleg magas pozíciót betöltő személyiség így válaszolt: „Ez nem lehetséges. Ha Vaida folytatja a kormányzást, megcsúszdik a vasgárda. Ez annyit jelent, hogy a közrend összeomlik. Az országnak pedig vaslapocsra van szüksége, mely megszabadítsa a jobboldali anarchiától, mert ez erősebb nálunk, mint a baloldali anarchia.“

Ez nem akadályozott meg abban, hogy nyugodtan maradjak és hogy mitse tegyek ennek a magas személyiségnek a szempontjai szerint. A legjobb bizonyíték, hogy soha sem kértem a vasgárda feloszlatását miniszterelnökömtől: Vaidától.

A továbbiakban Titulescu a Viitorul című lapra hivatkozik, annak bizonyítására, hogy a vasgárda feloszlatása a liberális párt műve volt. Aki elolvassa a Viitorulban a Titulescu által felsorolt cikkeket, azonnal meggyőződhetik róla, hogy a liberális pártnak alapvető kormánypontja volt a vasgárda feloszlatása.

Hogyan dönt el a vasgárda feloszlatása

Mihelyt a liberális kormány hatalomra került, természetesen megvalósította programját. December hónap első napjában Duca volt miniszterelnök telefonálta nekem, hogy legfelsőbb helyen nem óhajtották a vasgárda feloszlatását és arra kért,

da támadási célpontnak minősít. Tudomásom szerint három ok van rá:

1. Hogy a vasgárda tudtával én vagyok az 1933-ban történt feloszlatásának tettese.
2. A külpolitikai felfogásunk közötti ellentét.
3. És végül az a feltételezés, hogy én szabad átkelést biztosítottam az oroszoknak a Dnyeszteren keresztül és így megengedtem egy idegen népnek az ősi földön való célszerűtlen áthaladást.

A legnagyobb ellenem intézett rágalom, hogy én lennék a vasgárda 1933-ban történt feloszlatásának tettese. A vasgárda feloszlatása egy pártnak volt a műve, mely expressis verbis ennek a program-pontnak az alapján jött urolomra. A nemzeti liberális párttól van szó. Nem akarom ezzel bírálani a nemzeti liberális párt politikáját. Nem akarom ezzel megtagadni a szolidaritást a különböző liberális kormányokban elkövetett tetteimért. Pusztán arról van szó, hogy az igazságot megállapítsam.

hogy járjak közbe a feloszlatás érdekében.

Igy válaszoltam: Minthogy ez a kérdés belpolitikai természetű, nem terhelhetem magamat ilyen megbízással.

De mégis, a legfelsőbb fórum előtt ismerttettem a miniszterelnök kérését és válaszomat. Kijelentették előttem, hogy most valóban nem tartják oportúnusnak a vasgárda feloszlatását és a feloszlató törvényrendeletet nem fogják aláírni.

— Ha mégis bekövetkezne — válaszoltam — előkészítem csehszlovákiai utamat és nem fogom aláírni a minisztertanácsi jegyzőkönyvet, mert én, aki egyszerű technikai szakértő vagyok a kormányban, akinek nincs annyi jogom sem, hogy egy rendőrt kinevezzek, nem avatkozhatom be egy ilyen harcba, amit, ha a liberális párt el van száma rá, egyedül és nélkülem is le tud folytatni.

— Ismétlem, nincs szó itt bírálatról, vagy a szolidaritás megtagadásáról, hanem egyszerű igazság megállapításáról, hogy nem avatkozom belpolitikába. Nagy meglepetésemre ez a beszélgetés másnap megjelent a Cuvantul című lapban. Mint-hogy ez a beszélgetés nyilvánossá válhatott, benyújtottam lemondásomat.

A Cuvantul című lap december 5-iki számában „Feloszlatják a vasgárdát“ cím alatt a következőket írta:

„A feloszlatást minisztertanácsi jegyzőkönyv fogja elhatározni, ez azonban nem fog megtörténni Titulescunak Kassára való utazása előtt, ha Titulescu közben visszavonná lemondását.“

Más szavakkal: a Cuvantul című lap, mely akkor támogatta a vasgárdát, elismerte, hogy a feloszlatás csak az országból való távozásom után történhet meg.

A kormány, amelynek, tagja voltam, a fentiekre a következőkommünikét adta ki, ami 1933. december 6-án jelent meg a Cuvantulban.

reggel és este

KALODONT
FOGKÓ ELLEN

„A Cuvantul című lap legutolsó számában olyan hírről emlékezett meg, mely szerint Titulescu belpolitikai okoknál fogva kilépett a kormányból. A hír természetesen nem felel meg a valóságnak. Egyébként köztudomású, hogy Titulescu ur szabálynak állította fel önmaga részére, hogy ne avatkozzon belpolitikai ügyekbe.“

Gyöz Duca álláspontja

Ugyancsak a Cuvantulban, december 19-én megírták, hogy Duca, majd én királyi kihallgatáson voltunk. A lap a következőket írja:

„Politikai körökben tudni vélik, hogy Titulescu, akiről köztudomású, hogy belpolitikai ügyekbe nem avatkozik, kihallgatásán külpolitikai kérdésekről tárgyalt, amelyeket együtt fog tanulmányozni Bennessel, a Kassán hétfőn összeülő értekezleten.“

Lehetetlen számomra, hogy mindent ismertessek, ami történt. Duca keresztül vitte akarátát és felhatalmazást kapott a vasgárdának, minisztertanácsi napló útján történő feloszlatására. Mégis meg kell mondanom, hogy nagy barátom Duca, a jó taktikus, miután a vasgárda ügyét elintézték, a következőket mondotta:

— Ha most lemond, nem látja, hogy lemondását kormány-ellenes ténykedésnek

fogják minősíteni a kormány intézkedései miatt?

„Ezt beláttam és visszavontam lemondásomat.“

„Összefoglalva: hogyan lehetséges, hogy engem vádoljanak a vasgárda feloszlatásával, amikor egy kormánypárt programpontja tette ezt a kérdést? Hogyan lehetséges, hogy a vasgárda feloszlatásával vádoljanak, amikor a Cuvantul című lap indiszkrécioja folytán már ismerték azt az óhajomat, hogy távozzam az országból, hogy ne vehessek részt ennél az intézkedésnél. Hogyan lehetséges, hogy egy egyszerű miniszter, mint én, aki csak technikai szakember és egyedül a külügyek vitelében felelős, bűnbakja legyen egy egész politikának, amelyet egy olyan fontos párt, mint a nemzeti liberális párt, magára vállalt? Soha még ennyire nem igazolódott be annak állítása, aki azt mondotta, hogy távollevőknek soha sincs igazuk.“

Ezek után hangsúlyozza Titulescu, hogy négy évig hallgatott erről a kérdéssel és most sem szándékozik nevetek és további részleteket adni. Még tizedrészt sem adta a történeteknek. Ha valaki azonban ezt nem tartja elegendőnek, más leleplezéseket is hajlandó tenni.

Cikkének második részében a külpolitikai kérdésekkel foglalkozik Titulescu.

Titulescu külpolitikája

„A külpolitikára térek most át. Ez nem képezheti támadási célpont okát ellenem, minthogy Maniunak velem azonos külpolitikai álláspontja dacára, megemeltámadási paktumot köthetett a vasgárdával. Mégis hozzá kell tennem, hogy véleményem szerint nem helyes Európát két részre osztanunk és kijelenteni, hogy barátaik vagyunk az egyiknek és ellenfelei a másiknak. Igaz, barátja vagyok Franciaországnak. De ez nem akadályoz meg abban, hogy benső közeledési politikát igyekezzek Olaszország és Németország felé teremteni.“

Ami Olaszországot illeti, ismertetni fogom a parlamentben azt a szerepet, amelyet a megtorlások kérdésében játszottam. Az egész világ el fog bámulni, ha látni fogja, hogy mennyire Olaszország barátjának mutatkozom abban az időben. Az az állítás, hogy „vadaknak“ minősítettem volna az olaszokat, egyszerű kitalálás, amit szabályszerűen megcáfolt a kisanatant és a Balkán-szövetség minden képviselője. Egyébként, ha barátság-talan lett volna magatartásom Olaszországgal szemben, nem ért volna az az öröm, hogy a megtorlási kérdés végeztével az északi pályaudvaron fogadjon Ugo

Sola olasz követ, 1936 május 28-án, a külföldről való visszatérésem után, tehát amikor Addisz Abeba már esett és az olasz birodalmat proklamálták.

Két szövetségi ajánlat Németországnak

Ami Németországot illeti — ezt mind-éddig titokban tartottam — állithatom, hogy két alkalommal ajánlottam fel kölcsönös segélynyújtási egyezményt Németországnak. Első alkalommal a velünk szövetséges államokkal egyetértésben ajánlottam fel Németországnak szövetségünket. Másodszor 1936-ban, amikor Ófelsége a király látogatása alkalmával Párizsban voltam, felhatalmaztam berlini követünket, ajánljon fel Németországnak kölcsönös segélynyújtási szerződést, a velünk szövetséges államoktól függetlenül.

Németország külügyminisztere meleg szavakkal válaszolta, hogy a német kormány, legalább is pillanatnyilag, ellene van újabb egyezményeknek, amelyek a jövőt illetően köteleznék és ezért nem hajlandó kölcsönös segélynyújtási egyezményt kötni sem Romániával, sem pedig más országokkal. Németország meg van róla győződve, hogy a jelenlegi helyzetben érdekeit jobban látja biztosítani jelenlegi

Arnold Zweig: 2. kve 158 lej. gyűjtő: Lélekklató füze 165 lej. Jernej szolgá: Kötve 158 lej. kell, 276 lap. Boldog vagy-: 185 lej, Kom-: 119 lej. tan utánvétell: es a karácsony: getől Cluj.

7078

elkülönödésében, mint új szerződések kötésével.

A német külügyminiszter végül kijelentette, hogy ha majd egyszer Németország érdekében valónak látja a jelenlegi elkülönödéséből való kilépését, nem fogja elfelejteni ajánlatunkat és szolgálatainkat.

Tehát: látható, hogy az általam irányított külpolitika a barátoknak egymás mellé állításának politikája, nem pedig Európának blokkokba való kettéosztása volt.

Nem kívánom másoktól, hogy elfogadják szempontjaimat. Kérem azonban, ismerjék el, hogy az általam barátainknak szükségelt államokkal szemben igazi baráti érzelmeiket mutattam és ugyan úgy kezeltém őket, mint Franciaországot, Angliát és a többi velünk szövetséges államokat.

Titulescu külpolitikája és a szovjet

„Magatartásom az URSS-sel szemben” alcím alatt Titulescu a következőket írja: A szovjetekkel való kapcsolatainkat illetően ki kell jelentenem, hogy egész magatartásomért birom a Tatarescu-kormány felhatalmazását még 1935 júniusában. 1936 júliusában, tehát egy hónappal eltávolításom előtt, ezt a tevénytalmat maga Tatarescu írásban újította meg, aki kötelezettséget vállalt arra is, hogy a liberális gyűlésen a szovjetekkel való külpolitikai megegyezés szükségességéről fog beszélni.

Most rátérek annak a kötelezettségnek a taglására, amelyet állítólag arra vállaltam, hogy a szovjetek szabadon vonulhassanak át Románia területén. Aláírtam és a legünnepélyesebb formában jelentem ki, hogy soha ilyen kötelezettséget nem vállaltam.

Ma kijelenthetem, hogy ha kölcsönös segélynyújtási egyezmény jött volna létre Szovjetországgal, annak egyik klauzula megtiltotta volna a szovjetcsapatoknak a Dnyeszteren való átkelését, a tőlünk való formális engedély-kérés nélkül.

Teszem ezt a kijelentést, mely pontosan az ellenkezője az ellenem emelt vádaknak, teljes lelkiismeretességgel és ehhez személyi becsületemet kötöm. Kérem a moszk

vai kormányt, cáfolja meg, ha állításom hallgat, de tudja, hogy mit csinál. (Titulescu tace, dar stie, ce face.)

Isten őrizz, hogy elmondjuk mindent, amit tudok

Hosszu miniszteri karrierem alatt megtanultam egy dolgot: hallgatni. Valóban Románia külpolitikáját nem lehet úgy vezetni, hogy a helyzetet minden pillanatban ismertesse az ember. De ha hallgattam is, összegyűjtöttem, nem itt, hanem messze innen a bizonyítékokat mindenről, amit átéltem. Ezek megengedik, hogy bizonyítékok alapján igazoljam a vasgárda felosztásának kérdését. De hány más kérdés van, amelyekről még beszélnem kell.

Isten őrizzen meg engem attól, hogy valaha is elmondjak mindent, amit tudok, a rendelkezésemre álló bizonyítékokkal.

Ezt nem mások felé irányuló fenyegetésként mondom, hanem azért, hogy önmagamot óvjam meg a szenvedésektől.

Amikor tehát hallgatók, a román közvéleménynek tudnia kell, hogy közelebb áll a valósághoz, ha ahelyett, hogy az ellenfeleim által terjesztett vádak igazolásának tekintse azt, ezt mondja: Titulescu

Vádol Duca testvére

Eddig szól Titulescu cikke, amely érthetően nagy visszhangot keltett a politikai életben. Grigore Duca, a meggyilkolt Duca miniszterelnök öccse, a reggeli lapokban két levelet tesz közzé. Az egyik levelet a régi Duca-kormány tagjaihoz intézi azzal a kéréssel, hogy felvilágosítsaikkal járuljanak hozzá a kérdés teljes és tárgyilagos megismeréséhez. A másik levelet Titulescuhoz intézi és többek között megállapítja, hogy Titulescu „személyes okokból futni akar a felelősség elől, amelyet pedig nem tud elkerülni.” Ezután azzal vádolja Titulescut, hogy a vasgárda felosztásának kezdeményezője és állandó követelője volt.

— *Ami ön tett* — írja Duca Grigore — *több, mint kegyeletlenség Duca verendázatával és emlékével szemben: ez valószínűleg szörnyített.*

A Timpul című lap úgy értesül, hogy a Duca-kormány volt tagjai együttes választ akarnak adni Titulescu cikkére és ez kedden fog megjelenni az *Universulban*.

KÖZGAZDASÁG

Miért importálja Palesztina a legtöbb árut Németországból?

Sok vitára adott már alkalmat az a paradox helyzet, hogy Palesztinának legnagyobb szállítója a Harmadik Birodalom, noha az importárak kerek nyolcvan százalékát zsidók vásárolják. Azon államok sorában, amelyekből Palesztina importját fedezi, Németország első helyen áll, úgyhogy még Angliát is megelőzi. Ez a helyzet annál különösebb, hogy viszont Németország alig vásárol Palesztinában és így a palesztinai import igen jelentős deficitet zárul az épülő ország hátrányára.

Erre a látszólagos visszásságra ad magyarázatot Birnbaumnak, a Jaffa-Tel Avivban székelő palesztinai-román kereskedelmi ka-

mara titkárnak egy nemrégben megjelent cikke, amely lényegében a következőket mondja

1933-tól 1936-ig Németország a második helyet foglalta el Palesztina külföldi szállítóinak sorában. A Palesztinába irányuló német kivitel évről évre növekedett, sőt ez a növekedés túhaladta magának a palesztinai importnak a növekedését is. Így például Palesztina behozatala 1933-ban 11.123.489 palesztinai fontot tett ki, mely összeg 1935-ben 17.853.493 fontra emelkedett. Ugyanezen idő alatt a Palesztinába irányuló német kivitel 1.193.303 palesztinai fontról 2.197.144 fontra ugrott fel, tehát majdnem a kétszeresére.

A német kivitelnek ez az előretörése az idei év első felében érte el kulminációs pontját, amikor is a Harmadik Birodalom 1.307.865 font összegű expotjával megelőzte a palesztinai piacot magát Angliát is.

Ennek a hatalmasan megduzzadt német exportnak a magyarázata részben abban rejlik, hogy az industrializáló Palesztinának nélkülözhetetlen szüksége van ipari gépekre, amelyeket a dolgok természeténél fogva jó részben Németországból kell beszereznie. Annak az önkéntes palesztinai importnak, amely Németország felé irányul, túlnyomó részét iparigépek és gyári berendezések teszik ki.

A német áru behozatalának azonban van egy kényeszerű magyarázata, oka is. Azon zsidóknak a száma, akik a német terror elől az 1936 év végéig Palesztinában kerestek menedéket, közel 40 ezerre rug. Ezeknek az emigránsoknak egy jórésze tehetősebb, vagy gazdagabb német állampolgár volt, akik természetesen mindent megtesznek annak érdekében, hogy a Harmadik Birodalom területén maradjon vagyonukat Palesztinába átmenekítésként. Ez a tőkeexpot ma, a németországi devizarendszer pártatlan szigorja idején természetesen csak közvetett formában, főleg pedig árueport formájában oldható meg. Ehhez a megoldáshoz a német birodalmi kormány is hozzájárult és beleegyezését adta egy „Haavara” (transzfer) elnevezésű Treuhand-vállalat felállításához, amelynek kifejezett célja a Palesztinába költözött német

KHASANA

ajakruzs

elragadó, új nemes anyagból készült hüvelyben. Nem színtelenedik el, idő - víz - és csókálló. 6 szín — minden szépségípus számára az ideális színárnyalat.

arcpirosító

harmonikusan illik a KHASANA-ajakruzhoz. Egy szempillantás alatt alkalmazhatja a Khasana - arcpirosítót, az arc sápadtsága eltűnt és csodálatos rózsaszínű pir önti el arcát, amely fiatalít és elbájo.

állampolgárok vagyonának árukvitel révén való kimenekítése.

Ennek a Treuhand-vállalatnak a számadásai azt mutatják, hogy 1933 november és 1937 április eljéje között 56 millió német márka, tehát kerekben négy millió font értékű zsidó vagont transferáltak át a Harmadik Birodalomból Palesztinába. Ebből a hatalmas összegből mintegy 20 millió Rm., azaz a teljes összeg 40 százaléka az elmúlt évben lett Palesztinába áttulva, illetve átmenve.

Eltelkítve tehát azoktól az esetektől, amikor Palesztina Németországból szerzi be azokat a nélkülözhetetlen árukat, amelyekre rá van szorulva az ország iparosításának érdekében, a Harmadik Birodalom e kétség-szertranszfer, tökemekenekítés révén került a palesztinai szállító országok élére.

EGYESÜLETI ÉLET

— A Haggibbor tekeosztálya ezután értesíti tagjait, hogy az eddigi csütörtök este megtartott tréningjeit áthelyezte a keddi napra ugyancsak a Gerdán pályán.

— Haggibbor szizakosztálya legközelebbi ülését f. hó 14-én, azaz ma este pontosan 8 órakor tartja az egyesület irodájában. Str. Memorandum 13 alatt, amikor a részletes program-megbeszélésre kerül sor. Kérnek mindazok, akik a szizakosztályban működni kívánnak, hogy fentírt időpontban jelenjenek meg.

— Alkoholisták, akik gyomorhurutban szenvednek, elvesztett étvágyukat napi kb. 150 gramm természetes „Ferenc József” keserűvíz használata következtében gyakran meglepő rövid idő alatt visszanyerik.

Könyvtári könyveket és egyéb könyvkötői munkákat a legolcsóbban 20% áreszállítással köt a

„Gloria” könyvkötészet

Saját érdekében jegyezze meg a címet

„Gloria” könyvkötészet,

Piața Unirii No. 9.

Erdősorak

Dr. Fischer József

Oradea, december 13. Választottak a Dorian-mozgó zsinagóga előtt dr. Fischer József tartományi vezetőségének ülést tartotta meg gyűlést a tagozata. A gyűlést dr. G. J. nyitotta meg, majd dr. Fischer háromgyeji listavezetője a szűköszt a párt képviselői parlamenti harcáról és arról beszélt, hogy a tapasztalat bebizonyította, hogy a zsidókérdés csak zsidó képv. meg. Ismertette a harcot, a képviselőnek a demokratikus részletpárt parlamentjében ke. Vlad Aurél-féle, a hitközségi vezetőség kultuszotörvényvetkezeti törvény ellen, amelyet fenyegette a beszáradás. zeteket. Más pártba beiratko. seio lehet a legfelkészültebb ember is, az illető pártban. néi fogva teljesen hasznave. ság szempontjából. Mutat. négy esztendő, ami alatt. hangzott el a lábál tiport. dekek védelmében.

Zsidóegység Fischer József dr. ismert. mány, valamint a nagy ellen. tóivel folytatott tárgyalás. jónindultu semlegességéről. álló listát, míg a demokratik. tották a zsidósággal való. amely az adott körülmény. ként sem lett volna oppoz. zsidóság lojalis, tróniszte. néz fel az ország uralkodó. cességétől és jóakaratótl. biztositását. Maradéktalanul. polgári kötelességeinket. j gondoljunk le parlamenti.

A lendületes és nagy tel. beszéd befejezésében Fischer. mel állapította meg, hogy e. meghozták a becsületes és j. megek egységét.

A gyűlés dr. Weisz End. felhívásával, lelkes hangulá.

A szatmári és bány. Szatmári, december 13. H. órakor tartotta választót. Szatmári Zsidó Párt a város. talmas ékekődése mellett. mán és jiddis nyelvű megny. nek bibliai idézetet mely ha. Seimon István a zsidó ifjus. majd dr. Borgida József f. önvédelmi harc szükségessé.

A felszólalások sorát dr. pozája zárta be, aki elmon. dóság nem mint párt indul.

Yó iz
igax
HA BU
ndel
TERVE
ÉS VAS

Budor
szóvet

SZ
BUCU
T

Erdély egész zsidósága felsorakozik a Zsidó Párt mögött

Dr. Fischer József nagyszabású expozéja Nagyváradon és Szatmáron. Dr. Nobel Sándor aradi beszéde. A nagybányai gyűlés

Oradea, december 13. Vasárnap délelőtt 11 órakor a Dorian-mozgó zsufoálásig megtelt terme előtt dr. Fischer József, a Zsidó Párt tartományi vezetőségének elnöke jelenlétében tartotta meg gyűlését a párt nagyváradi tagozata. A gyűlést dr. Gellért Miksa elnök nyitotta meg, majd dr. Fischer József, a párt Bihar-megyei listavezetője tartott nagyszabású expozét a párt képviselőinek öt esztendősi parlamenti harcáról és annak eredményeiről. A tapasztalat bebizonyította, hogy zsidó érdekeket csak zsidó képviselők védhetnek meg. Ismertette a harcot, amelyet a zsidó képviselőknek a demokratikus nemzeti pártzártpárt parlamentjében kellett folytatniuk a Vlad Aurél-féle, a hitközségek autonómiáját veszélyeztető kultusz-törvény, valamint a szövetségi törvény ellen, amely megsemmisítéssel fenyegette a besszarabiai zsidó szervezeteket. Más pártba beiratkozott zsidó képviselő lehet a legfelkészültebb és legképzettebb ember is, az illető pártban elfoglalt helyzeténél fogva teljesen hasznavehetetlen a zsidóság szempontjából. Mutatta ezt az elmúlt négy esztendő, ami alatt egyetlen szó sem hangzott el a lábbal tipott zsidó jogok és érdekek védelmében.

Zsidóegység a választásokon Fischer József dr. ismertette ezután a kormány, valamint a nagy ellenzéki pártok vezetőivel folytatott tárgyalásokat. A kormány jóindulatu semlegességéről biztosította az önálló listát, míg a demokratikus pártok elhárították a zsidósággal való együttműködést, amely az adott körülmények között egyébként sem lett volna opportunus. A romániai zsidóság lojalitás, trónbiztonság és bizalommal néz fel az ország uralkodójához, akinek bölcsességétől és jóakaratótól várja jogainak biztosítását. Maradékalanul teljesítjük állampolgári kötelességeinket és megköveteljük jogainkat, amelyeknek védelmében nem mondhatunk le parlamenti képviselőkről.

A lendületes és nagy tetszéssel fogadott beszéd befejezésében Fischer József dr. örömmel állapította meg, hogy ezek a választások meghozták a becsületet és jóhiszemű zsidó tömegek egységét.

A gyűlés dr. Weisz Endre megrázó erejű felhívásával, lelkes hangulatban ért véget.

A szatmári és bányai manifestációk Szatmár, december 13. Hétfőn délután két órakor tartotta választói nagygyűlését a Szatmári Zsidó Párt a város zsidóságának hatalmas éleklődése mellett. Dr. Katz Izsó román és jiddis nyelvű megnyitója után, amelynek bibliai idézetei mély hatást keltenek, dr. Seimon István a zsidó ifjuság sorsát eszeltte, majd dr. Borgida József fejtette ki a zsidó önvédelmi harc szükségességét.

A felszólalások sorát dr. Fischer József expozéja zárta be, aki elmondotta, hogy a zsidóság nem mint párt indul ebbe a választási

harcba, hanem mint szövetség: Jákob szövetsége, amely felöleli az egész romániai zsidóságot.

Nagybánya, december 13. Vasárnap délelőtt a hitközség nagytermében dr. Sarudi Farkas elnöke alatt tartotta meg választói gyűlését a Zsidó Párt. Hirsch Jakab, Ferber Herman szatmári iparos, dr. Hunwald Izidor, majd dr. Borgida József beszétek az egybegyűlt hatalmas hallgatóság előtt.

Az aradi gyűlés

Arad, december 13. (Az Új Kelet tud.) A Zsidó Párt aradmegyei tagozata vasárnap reggel 9 órakor tartotta nagy népgyűlését a Fehér Kereszt szálló nagytermében. A gyűlést dr. Nobel Sándor, az aradmegyei lista vezetője román nyelven nyitotta meg. Beszédében dr. Nobel hangsúlyozta a zsidóság lojalitását a többségi nép, a dinasztia és az ország iránt. Kijelentette, hogy a zsidóságnak szent joga megtenni mindezt az ország előrehaladása érdekében. Ezzel szemben élni akarunk — mondotta többek között Nobel Sándor. — Mi, zsidók nem vagyunk sem jobbak, sem rosszabbak, mint az ország többi kisebbségei. Nem fogunk lemondani a köztársasági jogainkról, a zsidóságnak nagy érdekei vannak a romániai ipar és kereskedelem megerősítésében.

Dr. Nobel ezután magyarul folytatta beszédét. Elmondotta, hogy a zsidóságnak négy éven keresztül nem volt képviselője a parlamentben. Azok a zsidók pedig kik más pártban keresztül jutottak mandátumhoz, be sem tették lábukat a parlamentbe. A mai atmoszférában áldozat az, ha egy zsidó képviselőjelöltséget vállal. Hangsúlyozta, hogy ugyanakkor, amikor a sokkal kisebb számú mohamedánok 15 millió lej állami segílyt kapnak, a zsidó hitközségektől megvontak minden támogatást.

Dr. Nobel Sándor a továbbiak során az önálló listára tért át. Ezzel kapcsolatban leszögezte, hogy ha a zsidóság lemond arról a jogáról, hogy képviselője legyen a parlamentben, ugy ezt a jogát soha nem fogja visszakapni. A szónok ezután a zsi-

dópárti vezetők Franasovici belügyminiszternél és Maniunál tett látogatására tért ki, majd felszólította ezután a hallgatóságot, hogy a zsidóság zárt sorokban tömörüljön a Zsidó Párt mögé, mert a következő zsidó nemzedék jövője függ az összetartástól.

Az ortodoxok a Zsidó Párt mellett

A következő szónok Scharfstein Jakab képviselőjelölt, az ortodox hitközség elnöke volt, aki kijelentette, hogy nem, mint hitközségi elnök, hanem mint magánember szólal fel, mert a hitközségtől mindig távol tartotta a politikát. Biztosította a hallgatóságot arról, hogy az ortodox hitközség tagjai a Zsidó Pártra fogják leadni szavazataikat.

Ezután Huttert Fülöp szabómester, az iparosok nevében szólalt fel, aki annak a reményének adott kifejezést, hogy a Zsidó Párt aradi tagozatán belül is sikerül megszervezni az iparos szekciót. Benedek János az ifjuság nevében beszélt, aki kifej-

a Jaffai Grapefruit

pompás elvagygyerjesztő, ínséges csemege
PALESTINAI TERMÉK

tette, hogy 15 tagból álló szervező bizottság alakult, amely házról-házra látogatja Arad zsidóságát, hogy a Zsidó Pártra adják le szavazataikat.

A népgyűlés dr. Singer Jenő záróbeszédével ért véget.

Rendben zajlottak le a választások Szovjet-Oroszországban,

de a választások előtt és alatt tovább folytatódtak a kivégzések

Moszkva, december 13. (Rador.) A Tass távirati iroda jelentése szerint az egész országban lezajlottak a legfőbb szovjettanács képviselő választásai. A szavazás reggel 6 órakor kezdődött és az éjszakai órákban ért véget. A lakosság fegyelméről tett tanúságot. Ma lesz ismeretes az eredmény. A választásokon résztvevő a jogosultak 95 százaléka.

Mint Moszkvából jelentik, a választások ellenére folytatódnak Oroszországban a kivégzések. Ujabbán 15 személyt ítétek el, köztük egyet halálra.

Az Observer című londoni lap jelenti

egyidejűleg moszkvai tudósítás alapján, hogy Assmus, Bordovszki és Podolski helysínki rigai és kaunási szovjetköveteket Moszkvában kivégezték. Ugyanakkor Kieveben 18 egyént végeztek ki szeparatista tevékenység miatt.

Washington, december 13. (Rador.) Hull külügyminiszter erőlyes átíratban fordult a szovjetek nagykövetéhez, arra kérve, hogy az orosz-rendőrség folytasson le sürgős vizsgálatot a Moszkvából titokzatos körülmények között eltűnt Robinson amerikai író és felesége ügyében. Az amerikai kormány minél részletesebb felvilágosításokat vár a szovjetek részéről.

Ciano hivatalosan is bejelentette Genfben Olaszország kilépését a Népszövetségből

Több amerikai és európai állam is követni fogja Olaszország példáját?

Genfben úgy vélik, hogy Olaszország kilépése a világ kettészakadásához vezet

Genf, december 13. A népszövetségi titkárság hivatalos jelentése szerint ma Ciano gróf olasz külügyminiszter hivatalosan is közölte a népszövetségi titkársággal Olaszország kilépését. A közlemény így szól:

„A fasizta nagytanács határozata folytán közlöm a Népszövetség titkárságával, hogy Olaszország ez év 11-i hatállyal kilép a Népszövetségből.”

Ugyanakkor utasítást kapott a külügyminisztériumtól a népszövetségi hivatalok minden olasz alattvaló alkalmazottja, hogy hagyja el állását és haladéktalanul térjen vissza Rómába.

A kilépés visszhangja világ-sajtóban

Olaszország kilépése a Népszövetségből, bár erre előbb-utóbb számítani lehetett, mégis nagy meglepetést keltett a világsajtóban, mert a beavatottak szerint egészen bizonyos, hogy ezt a lépést többen követni fogják, még pedig nemcsak a délamerikai latin, hanem az európai államok közül is. A svájci lapok megjegyzik, hogy most valóban megindult az a folyamat, ha kimondottan nem is, de egy ellen Népszövetségben keresztül minden bizonnyal a világ kettészakadásához fog vezetni.

Az angol sajtó nem lát a gyakorlatban semmi változást azáltal, hogy Itália kivonult. A Sunday Times úgy véli, hogy az olasz lépésnek okvetlen kihatása lesz Európa jövőjére és ha valaha volt hidegvérre szükség, úgy most ez a pillanat elérkezett.

Az események Amerikát is foglalkoztatják, bár a Newyork Times szerint az USA nem tagállam és így végeredményében ránezve mit sem jelent a kilépés.

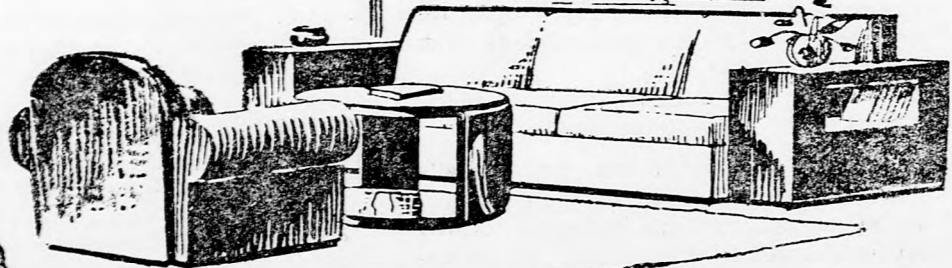
Az osztrák és magyar sajtó egy része üdvözlö e lépést. A nagy- és kisállamok hovatovább rájönnek arra, hogy a Népszövetség nem teljesítette feladatait. Egyoldalú volt és kiszájtított, holott éppen a pártokon feltűnéség volt a hivatása.

Róma, december 13. Röder tábornok magyar honvédelmi miniszter tegnap este az olasz fővárosba érkezett. Az állomáson a haditengerészeti és légügyi államtitkárok, a milícia vezérkari főnöke, a quirinali és vatikáni magyar követek fogadták.

Leendő anyák, akiknek különös gondal kell arra ügyelniük, hogy bélműködésük rendben legyen, ezen célt úgy érhetik el, ha reggel éhgyomorra egy kis pohár termésketes „Ferenc József” keserűvizet isznak. Kérdezze meg orvosát.

Legfinomabb és legelegánsabb
laskát
legolcsóbban csak
Weinemél
kaphat. Str. Regina Maria 32.

Jó ízlésűt igazolja a BUTORAIT nálunk TERVEZTETI ÉS VÁSÁROLJA

SZEKELY & RÉTI R.T
BUCURESTI · B.DUL TAKE IONESCU 1-3
• T G . M U R E S •

betegségek, egőrcsök

gyyszer az Amerikából készült világ-

a külföldi szak-

gyesztárakban és

gyógyesztárában

ra világhírű éne-

filmje, melyben a

t énekl. Partnere

MUSORA:

vasárnap:

(Három jó-

legnagyobb sikert

ozata. Rendezte:

Paul Hörbiger,

Holt, Fritz Imhoff,

MUSORA:

enzáció: I. Minden

erett. Főszereplő:

neo Lingen, Lea

hercegnő. Fősz:

ató és Paul Kemp.

2. sz. részében

próhírre 20 lej.

dek kedvezmény

ízrendő. Jellege

k. ha portobágy

an.

szalon Calca Ma-

mindenféle szűs-

árak mellett.

u szakmában per-

negtársával, ál-

andel Simleul Sil-

hez komoly, intel-

t, kinek magas ál-

ellenében. Csak

szólunk. Jelige:

szobáján kívül el-

ns asszony 200.000

enne. Jelige: „Há-

szoba teljes fel-

biro nővérem ré-

si, végzett 40-42

jeligére.

iselőző különbejá-

fürdőszobahaszná-

olcsóbb és leg-

szmágykeres-

háj és bőr 40.

Rendes nyers

Rendelés esetén

MOTT-sarok

Három súlyos szó

A „MOTT” pezsgő jó

HIREK

Oradeal szociálisták és lakodóhivata

A lengyelországi zsidó frontarcosok

magos kongresszusa. Krakóból jelentik:

napokban nyílt meg Krakóból a lengyel-

százi zsidó frontarcosok szövetségének

rendkívüli kongresszusa 250 delegátus

több száz vendég részvételével. Sikadkov-

miniszterelnök. Guretzki tábornok-had-

miniszter és a lengyel hazai frontszövet-

elnöke követeket küldtek ki a maguk ne-

ven a kongresszusra. Számos lengyel par-

menter és katonai méltóság üdvözölte a

gresszuszt. Dr. E. Sommerstein, a Zsidó

parlament Klub elnöke, továbbá a hadügy-

minisztérium kabinetfőnöke, a miniszterelnök-

népkeszbségi hivatalának igazgatója,

antéztek üdvözlő táviratot a zsidó front-

arcosokhoz.

Az új palesztinai vizsgálóbizottság

hatalmáról tárgyalnak Londonban. Lon-

donban jelentik: A Zsidó Távirati Iroda értesít-

és szerint az angol hatóságok most dolgoz-

nak ki az új palesztinai vizsgálóbizottság

hatáskörét. A bizottság személyi

szételére nézve még nem történt döntés,

erővidesen erre is sor kerül.

— Az újságíró nyugdíjintézet közgyűlése.

Bucurestiből jelentik: Az újságírók nyugdíj-

intézetében ma tartotta az intézmény rend-

kívüli közgyűlést, amelyen megválasztották

az ellenőrző bizottságot Pompiliu Sebesen,

Virgil Molin és Sákány Gábor személyében.

— Lily Pons énekel. Lily Pons hangja cso-

December 18-ig délután 4 és 8 óra között lehet kiváltani a választó-könyvecskéket a kolozsvári járásbírószágon

Cluj, december 3. (Az Új Kelet tud.)

Egész Erdély területén az illetékes bírósági

fórumok megkezdték a választói igazol-

ványok kibocsátását. A zsidó választóknak

tudniok kell, hogy a küszöbön álló parlamenti

választásokon kizárólag a most kibocsátandó

választói igazolványok alapján élhetnek állampolgári

jogaikkal. Minden zsidónak elemi lelkiismereti köte-

lessége önmagával és népével szemben, hogy a

választói igazolványokat kiváltsa és gyakorolja

választói jogát.

A kolozsvári járásbírószágon (Calea Regele Carol II. 2. szám)

december 7-ike óta folytatja a választói igazolványoknak ki-

bocsátását. Az igazolványok délután 4 óratól

este 8-ig, vasárnap pedig reggel 9-től déli 12 óráig

adják ki, a következő beürend szerint:

Az A és C kezdőbetűs választó polgárok

könyvecskéit Gheorghe A. Gheorghescu táblabíró

a járásbírószágon 10-es számú szobájában.

A B kezdőbetűsöket Viorel Grivase járásbíró

a 15. számú szobában.

A D, E, F kezdőbetűsöket Nicolae Chelies járásbíró

a 19. számú szobában.

A G, H kezdőbetűsöket Liviu Teclu járásbíró

a 14-es számú szobában.

Az I, J, K kezdőbetűsöket Gheorghe Stanescu járásbíró

az 5. számú szobában.

Az L, N, O kezdőbetűsöket Ioan Huzum

a 21. számú szobában.

Az M kezdőbetűsöket Mihail M. Draganescu járásbíró

a 17. számú szobában.

A P kezdőbetűsöket Gheorghe Bota járásbíró

a 25. számú szobában.

Az R, T kezdőbetűsöket Ioan Sălăgeanu a 17. számú szobában.

Az S, Sch, Sz kezdőbetűsöket Ioan V. Russu a 25. számú szobában.

Az U, V, X, Y, Z kezdőbetűsöket Ioan Vasile Părkas vezető járásbíró a 19. számú szobában.

A választó könyvecskéit átvelelénél a személyazonosságát az okmányokkal kell bizonyítani és a könnyebb lebonyolítás érdekében esetleg be kell mutatni az elmult választásokon kiadott választási könyvecskéket is.

Hüles torokfajás influenza: DIANA sóborjú

öbögésre, borogatásra

Doktoráavítás. F. hó 13-án Resch Vik-

tort a kolozsvári Ferdinand Tudományegyetem aulájában az összes jogtudományok doktorává avatták.

Ma este halkosonyja a „Dieta” vegetáriánus étteremben.

Okos ember karácsonya. Most, már most, jóelőre rendeljen könyvet karácsonyra

Lepagenál Cluj. Most van még idő cserélni, válogatni, meg nem felelőt visszaküldeni.

Kérjen teljes ingyen karácsonyi könyvjegyzéket Lepagetől Cluj.

Zilahy Lajos: A szőkevény című regénye most új kiadásban újabb kapható.

A béke, a háború és a forradalom örökéletű nagy regénye. Athenaeum kiadás, pompás kiállítás, 380 lap, kötve 132 lej. Új kiadás jött a Zilahy Két fogoly könyvéből is, 614 lap, vászonkötésben 158 lej.

Kérjen teljes ingyen karácsonyi jegyzéket Lepagetől Cluj.

Halljátok az ígét! Franz Werfel új óriás regénye. Világirodalmi szenzáció.

Athenaeum Nagyregény sorozat. 537 lap, vászonkötésben 238 lej, (mint Thomas Mann: József Egyiptomban). Postán utánvétellel küldi Lepage Cluj. Kérjen ingyen karácsonyi jegyzéket.

Kaestner: Emil meg a három ikergyerek. A világhírű írónak legújabb ifjúsági könyve.

Albumalak díszkötésben, rengeteg képpel, Athenaeum kiadás, 119 lej Lepagenál Cluj. Postán utánvétellel. Kenjen teljes ingyen karácsonyi jegyzéket Lepagetől Cluj.

Palotai Boris: Julika. Új leányifjúsági könyv. Palotai „Péter” című ifjúsági könyve annak idején pályadíjat nyert (99 lej).

„Péter” egy szegény, de bátor kisfiúról szól. „Julika” is komoly támasza a családnak. Pompás képekkel, díszkötésben 119 lej Lepagenál Cluj. Postán utánvétellel. Kérjen ingyen karácsonyi jegyzéket Lepagetől Cluj.

TESTA A legbiztosabb hülés ellen

— Ötszáz amerikai tudós tiltakozik a lengyelországi gettópadok ellen.

Newyorkból jelentik: Ötszáz neves amerikai tudós, az Egyesült Államok legnevesebb intézeteinek professzorai élehszöveg határozati javaslatot szavaztak meg, amelyben tiltakoznak a gettópadok bevezetése ellen a lengyel egyetemeken.

— Emésztési nehézségek, bélrenyheség, gyomorfájás, májduzzadás, ingerlékenység és álmatlanság esetén az emésztőcsatornát eggyel felkeléskor egy pohár természetes Fefene József k. xüviz alaposan kitisztítja, fertőtleníti a gyomrot és a beleket, a vérkeringést helyes utra tereli és felfrissíti az egész szervezetet. Kérdezze meg orvosát.

— Külengések a varsói egyetemen. Varsóból jelentik: A varsói kereskedelmi akadémián súlyos antiszemita kilengések voltak.

Az emzeti demokraták „zsidómentes hetet” proklamáltak és megakadályozták a zsidó diákokat, hogy résztvegyenek az előadásokon.

Azokat a zsidó diákokat, akik mégis beakartak hatolni az épületbe, véresre verték.

A főegyetemen is összetűzésre került sor, amelyeknek során több zsidó orvostanhallgatót megsebesítettek.

A bölcsészeti fakultáson botokkal támadtak rá a hülégnak a zsidó diákokra.

— Devizával foglalkozó vállalatok január hó 1-vel a Banca Nationala rendelete alapján nyilvántartási könyveket kell hogy vezessenek.

Külön export, import, kompenzáció. Ezen könyvek beszerezhetők Boros papírkereskedésben Cluj.

Axelrad ortodox léser vendéglő Nagyváradon

(a Kereskedelmi Csarnok épületében)

Az étterem hatalmas helyisége kiválóan alkalmas lakodalmak, bankettek és hasonló ünnepek megrendezésére.

praktikáns vagy lépésre kerestetik. an Jibou, jud. Sa-

szépköltők kor- nán nyelvek ocsó Klein Imre stud

SHEAFFERS a szép, tökéletes és tartós SHEAFFER'S töltőtoll, egyaránt alkalmas mindennapi használatra és ünnepi alkalomokra. Szerezze be a SHEAFFER'S VACUUM töltőtollat, mely a világ legjobbja és ajánlja barátainak is, mert SHEAFFER'S platinahegyű fehérpontos töltőtollat az amerikai gyár életfogytiglani garanciát vállal minden tekintetben. Kapható az ország minden jóbbik könyv- és papírkereskedésében. Kérjen ingyen karácsonyi jegyzéket Lepagetől Cluj.

— Cionista-üldözések Oroszországban. Je-

ruzálemből jelentik: A Davar szerint újabb cionistaellenes üldözések indultak meg Oroszországban.

Négy cionistát tízévi közpénzügyi számúztetésre ítéltek. A számúztettek száma, akiknek sorsáról nem tud a közvélemény, egyre nő.

— A „Diéta” vegetáriánus étterem (Str. Iorga No. 2.) új tulajdonosnője bevezette a világhírű zürichi Bircher-Brenner-féle szanzonétum szisztemája szerinti nyerskoszt készítését.

Magas vérnyomás, érelmeszesedés, vese, máj, epe, anyagcsere és ideges gyomor-bajknál nem kell külföldre utazni. Mindenki itthon megtarthatja kuráját, orvosi ellenőrzés mellett.

Az ezüst kis tudós, Dr. Filöp Zs. írta, rengeteg rajzzal képpel, hatalmas, vaskos kötet, ragyogó ezüstben. A legszebb és legmutatósbab ifjúsági könyv. Párja: Az „Arany kis tudós”, hasonlóan impozáns. Röviden jön, ugyanilyen kiadásban „A kis technikus”. Kérjen 158 lej Lepagenál Cluj. Postán utánvétellel. Kérjen teljes karácsonyi jegyzéket Lepagetől.

— Ötvenszázalékos vasúti kedvezmény a karácsonyi ünnepek alatt. Bucurestiből jelentik: A CFR elhatározta, hogy 50 százalékos díjszállás kedvezményt nyújt a karácsonyi ünnepek alkalmából.

A kedvezmény érvényes ugy a személy, mint a gyorsvonatokra és Rapidokra, utóbbi vonatokon a tikkett egész ára fizetendő.

A kedvezmény december 24-én 0 órakor lép életbe és érvényes 1938 január 5-én 24 óráig.

RÁDIÓ-MŰSOR

December 14, kedd

Bucuresti. 6.30: Torna, vidám zene, hang-

lemek, orvosi tanácsadó, szakelőadások, hírek 13: Hírek. 13.10: Cristea zenekar. 15: Hírek. 18.15: Szimfonikus lemezek. 19.15: Gyermek énekkarok. 19.50: Felolvasás. 20.05: Suceveane Aurélie német dalokat énekel. Lemezek. 20.55: Felolvasás. 21.15: Rádiózenekar. 22.45: Lemezek.

Budapest I. 7.45: Torna, hanglemek, étrend. 11: Hírek, felolvasás. 11.45: Divatos apróságok, felolvasás. 13.05: Szalonzene. — 13.30: Hírek. 14.30: Cigányzene. 15.40: Hírek. 17.10: Asszonyok tanácsadója. 17.45: Hírek. 18: Előadás. 18.30: Magyar nóták zongorán. 18.55: Előadás. 19.25: Hanglemek. 20.20: Fidele. dalmi az Operaházból. 21.45: Hírek. 23.30: Az I. K. Stockholm—Magyar válogatott jégkorongcsapat mérkőzése (visszafelvétel). 23.55: Jazz. 1.05: Hírek.

Budapest II. 19.25: Mezőgazdasági felőra. 19.55: Francia nyelvtanítás. 20.30: Utirajz. 21: Hírek. 21.25: Hanglemek.

Bécs. 8: Könnyű lemezek. 11.50: Zongoraverseny. 13: Szórakoztató zene. 21: Lehár-operett zene. 23.30: Hanglemek.

Varsó. 7.40: Lemezek. 12.40: Dallemezek. 17.20: Zongorahármas. 18.17: Mozart-szonáta. 23.15: Zongoraverseny. 23.45: Tánczene.

Gyógyfürdők metropolisa

3-hetes pausalkura Budapesten

Vizummentes beutazás Magyarországra 50%-os kedvezmény a MÁV vonalain. Gyógyszállodai lakás, teljes ellátás, illetek, kiszolgálás, adók, fürdő, orvosi felügyelet, kórjártok és további árengedmények. Lejben fizethetők az

„Europa”

Román Nemzeti Utazási és Idegenforgalmi Vállalat összes irodáiban.

CLUJON „EUROPA”-ECONOMIA, Piata Unirii 23.

Váltsa ki sürgősen választói igazolványát!

UJ KELET Legújabb hírek

Ujabb rendfenntartó intézkedések

(Elsőoldali cikkünk folytatása)

Tegnap Brassóban Lapedatu, Io'ga és Voicu Nitescu jelenlétében tartotta meg gyűlést a kormánypárti kartell. Lapedatu rámutatott arra, hogy a liberálistájt, jöhetnek ellenzékibe akart vonulni, alá kellett, hogy vesse magát annak az akaratnak, mely úgy találta, hogy a liberális párt az egyetlen, mely a bizalmat tovább bírja. Nitescu a Frontul Românesc szempontjait ismertette és hangsúlyozta, hogy azoknak az országoknak a szövetségét akarja, akik Nagyrománia megvalósításában közreműködtek.

Iorga városi mágnás osztályt követel

Ezután Iorga emelkedett szólásra, aki az erdélyi román nemzedékek sorsáról beszélt. Tartsuk tisztelben a két erdélyi egyház kérését és teremtjük meg a városi románok mágnásosztályát. Indítsuk meg igazságos harcunkat a román elem elcsúszásáért és teljes uralmáért. A fiatalokhoz fordulok és mondom nekik: válasszatok közöttünk, akik akartok, de míg mi élünk, nincs szükség semmiféle töltetösségre, vagy külföldi vezetésre.

Elutasították a liberálisok óvásait a Mindent a hazáért lista vezetői ellen

A központi választási bizottság elutasította a Mindent a hazáért párt néhány tagja jelölése ellen emelt óvákat. Mint ismeretes, az óvákat azzal indokolták, hogy a légionáriusok, minthogy Spanyolországban harcoltak, elvesztették román állampolgárságukat.

Ujabb rendfenntartó intézkedések

A belügyminisztérium azzal az érveléssel, hogy a választásokat megelőző egész héten a propaganda fokozott hevessége lehet számítani, az igazságügyi és nemzetvédelmi minisztériumokkal karöltve újabb rendfenntartó intézkedéseket tett. Körrendeletet intéztek az összes megyefőnökökhöz a rendfenntartás fokozására. Minden megyeszékhelyen a prefektus, a főügyész és a helyőrségparancsnok naponta fognak értekezéseket tartani, egyet este a napi program kidolgozása és egyet este a beérkezett jelekről tartózkodás végett. Az illetékes tisztek főügyészek szintén személyesen fogják ellenőrizni az események alakulását. Sássu igazságügyminiszter távirati körrendeletben intézkedett, hogy a főügyészek helyzetjelentéseiket „közvetlenül és személyesen” továbbítsák minél gyorsabb és állapotosabb tájékoztatás végett.

Választási incidens Aradon

Arad, december 13. Vasárnap Arad Gáj nevezetű külvárosában zárt sorokban tömörült vasgárdisták akartak a város felé vonulni, de időközben a helyszínre kivonult 30 rendőr megakadályozta felvonulástukat.

Attlee őrnagy azzal vádolja az angol kormányt, hogy Francoéknak kedvezett?

London, december 13. (Rador.) Attlee őrnagy a munkáspárt vezére, a Daily Heraldban beszámol a kormánypárti Spanyolországban szerzett benyomásairól. Attlee bírálja az angol kormány politikáját a benemavatkozást illetően és azt állítja, hogy a spanyol nemzetieknek kedveztek.

Iparüzem! Gyár!

Minden német (25% redukció!), francia, angol, magyar, román, stb. folyóirat és könyv LEPAGE-nál, Cluj. Kérjen ingyen jegyzéket Lepage-tól, Cluj, jelezve, mely szakma érdekli.

Közeledés Németország és Csehszlovákia között?

Prága, december 13. Diplomáciai körökben az a hír terjedt el, hogy a cseh diplomácia kétoldali szerződés megkötését tervezi Németországgal, hasonlóan az elmúlt év júliusában Ausztria és Németország között létrejött szerződéshez. Cseh diplomáciai körökben hangsúlyozzák, hogy Berlin több ízben hangsúlyozta egy kétoldali szerződés létrejötté-

nek lehetőségét. A Narodni Listi című cseh lap feltűnést keltő vezércikkben foglalkozik a szerződés tervezettel és leszögezi, hogy a francia-német közeledési tárgyalások lehetővé teszik Prága és Berlin viszonyának enyhülését. A vezércikk címe: „Uj utakon”, élén kftűnést keltett.

CLUJ SZENZACIÓJA

LILY PONS

világhírű énekesnő, a Metropolitan Opera tagja, legújabb filmje:

Isten veled Párizs

nagyszerű vígjáték, melyben LILY PONS többek között STRAUSS „KÉK DUNA”-ját és a SEVILLAI BORBÉLY nagy áriáját énekl. Bemutatja nagy sikerrel a

Select Muzgó

Hatalmas franciabarát tüntetések voltak Belgrádban Delbos megérkezésekor

A francia külügyminiszter megkezdte tárgyalásait Sztójadinovicssal

Belgrád, december 13. Delbos francia külügyminiszter tegnap reggel 9 órakor érkezett meg 14 újságíró kíséretében a Jugoszláv fővárosba, ahol ünnepélyes fogadtatást kaptak elő számára. Delbos Sztójadinovics miniszterelnök üdvözölte. A francia külügyminiszter délelőtt kihallgatáson jelent meg Pál régens herceg előtt, aki villásreggeli látta vendégül. Délután Mária anyakirálynő fogadta.

Delbos megérkezése után közvetlenül, hogy az autó a francia követségre érkezett, heves tüntetés zajlott le az utcákon. Két csoportba verődve a tüntetők a külügyminisztérium és a csehszlovák követség palotái felé tartottak. Viharosan éltették a francia barátságot és a Marsellaisait kezdtek énekelni. Végül is egy lovas század vonul ki és kardlappal oszlatta

szét a külügyi palota előtt összegyűlteket. A másik csoport (a csehszlovák követség előtti) szétoszlátásánál kézitusa került a sor. A karhatalom fegyverét volt kénytelen használni.

Ujabb belgrádi jelentés szerint Yvon Delbos francia külügyminiszter ma reggel fél 10 órakor különvonaton elindult Oplenatza, hogy koszorút helyezzen el Sándor király sírján. Mladenovatznál Delbos autóra ült és úgy folytatta útját. Utközben a francia miniszter mindenütt lelkes ünnepelésben részesült a lakosság részéről. Fél 12 órakor Delbos és kísérete az Avala hegyre mentek, ahol az ismeretlen katonai emlékének adóztak. Délben Sztójadinovics miniszterelnök adott ebédet a francia vendégek tiszteletére.

December 14 és 15-én este a Club Színházban (Ujságíróklubban)

DOBY JUCI

a budapesti rádió közkezdett dalénekesnője énekel.

A japánok elfoglalták Nankingot?

Washington, december 13. (Rador.) A tengerészeti minisztériumot telefonon értesítették Sanghajból, hogy több eddig ismeretlen repülő elsüllyesztette a Panay amerikai ágyu-

naszádot 221 mérföldre az uhai erődköztől. Nem hivatalos híradás szerint a Panay katasztrófája 19 emberéletet követelt. 54 matrózt kimentettek — jelentik Sanghajból.

A KOL-NIDRE-t

Fe'ér Sándor

hegedűművész fogja játszani a december 16-1

GOLDMARK-koncerten

Dirigens:

Fischer Vilmos

Mozart, Cherubini, Bruch, Wieniawski.

Jegyelővétel a Davila Színháznál.

Jól megborotválkozz!

jókedvű!

A Reuter szerint Nanking vidékén a Standard Oil Company három kőolajszállító járat elsüllyesztették. Az amerikai kormány vizsgálatot rendelt el. Roosevelt elnök kérte a külügyminisztériumot: tájékoztassa állandóan az incidenssel kapcsolatban történtekről. Különben a Panay légielhárító útjával választott a japán repülők támadásait.

Hirota bocsánatot

Mint Tokióból jelentik, Hirota japán külügyminiszter ma délelőtt megjelent az amerikai követségnél, az amerikai katonai hadtengerészeti attache'knál és kormányvén bocsánatot kért a Panay amerikai ágyuaszáddal történtek miatt, amelyek nekikket szállított.

Kína ellenállása csak most kezd

Kung, a közép kínai kormány pénzügyminisztere az United Press munkatársa előtti háborús helyzetéről nyilatkozva kijelentette, hogy a tulajdonképpeni küzdelem még a most kezdődik, mert a kínai ellenállás szervezése és a későbbi ellentámadásra kellett. Még Nankingnál sem befejezett a kínai győzelem, melynek jelentősége amennyire lenne, lévén a közép kínai kormány helye is egyszerű stratégiai pont.

Elfoglalták Nankingot a japánok

Nanking, december 13. Mint a Reuter távirati iroda a késő esti órákban jelentette, a japánok elfoglalták Nankingot. Tokiói jelentés szerint a japán minisztertanács legutóbbi ülésén három pontba foglalt határozatot hoztak: 1. Mindaddig folytatni fejjük a harcunkat az utolsó kínai katonának fegyverét a kezében. 2. Csang-Kaj-Sek taoornagy élve, vagy halva elő kell keríteni. 3. Kína Japan jogára alá kerülését a béke és igazság elve kívánja.

Angol tiltakozás

Londoni jelentés szerint az angol kormány tiltakozó jegyzéket intézett a japán kormányhoz, az angol hajókat ért bombázás miatt. A tiltakozó jegyzéknek nincs ultimatumjellege.

Amerika tiltakozás

Washingtoni jelentés szerint, amikor amerikai hajók bombázásának híre megérkezett, az amerikai kormány igen energikus hangú kifejezésekkel megfogalmazott jegyzéket szerkesztett. Azt hiszik, hogy büntetésre nem kerül sor.

Revolvers szerelmi dráma a kolozsvári Opera előtt

Cluj, december 13. Ma este tíz óra után néhány perccel megdöbbentő dráma játszódott le a Román Nemzeti Színház épülete előtti köröndön. Dauner László fiatal ügyvédjelölt több revolverlövessel leterítette Brabás Piroška 24 éves leányt. Ezzel közleg féltékenységi dráma játszódott közöttek. A golyók egy arra haladó 18 éves kisleányt is megsebesítettek. Mindkettőt beszállították a klinikára. Brabás Piroška életbenmaradásához kevés a remény.

FRATERNITAS Könyv és Lapkiadó Rt. nyomása Cluj. Strada Baron L. Pop 10. Telefonszám: 18-60.

CENZURAT

Posta postula
N. 22418/229

Telefon: 18-60. Hírdetés: Havonta 110, negyedéves 300, egészéves 1200. Helyes: Havonta 2, negyedéves 12, egészéves 24. A hirdetés díjazása az UJ KELET a transilvániai zsidóság egyetlen politikai. Oldalunk utánonkorán megjelenését

Dec
Miért

A történelmi

Azok, akik nem ismerték a történelmet, nem ismerték a zsidóságot és a zsidóságot.

A Zsidó Párt léte és működése olyan tradícióval, amely a zsidóságnak és lezártáknak, mely talán a legzsidóbb történelemben.

A legnemesebb eszmék, melyek a zsidóságot megteremtették a zsidóságon belül.

Sem alkotni nem tudunk, sem védekezni a külvilágtól, a zsidóságot támogató népi erőgigak pusztultak az erő, amely egységbe szorította.

A Zsidó Párt a zsidó reakciója volt ezzel a nagy pregnáns kifejezéssel a zsidó és összetartásának.

A Zsidó Párt az egyetlen amelynek segítségével a zsidóságot megvédheti jogait, étvény és eleget tehet népi és szellemi zsidóságot mindegyiknek a zsidóság mindegyike.

A Zsidó Párt alkotja a nagy tábort. És az önálló zsidó lista mely a romániai zsidóságot megvédi létét, kivétel nélkül megőrizze méltóságát.

Ez a fegyver nemcsak a fegyver nem támadhat, hanem a fegyver.

De határozottan meg kell azt, ami a zsidóságnak a zsidóságot és szociális jövőt. Ezért nem lehet kétarcú és önálló listája, mely győztesen fog kikérni.

Ujabb ideg Budapest

Budapest, december 13. Ellenőrző hivatal tegnap tartott a magyar fővárosban 334 egyéni állami igazoltatásuk folyik.

Zsidó pol

Saját listára szervez. E kötelességet magunk népeddel szemben!

A Zsidó